

ПОРЯДОК ДІЙ

при отриманні інформації про захоплення заручників:

- терміново повідомте про подію своєму керівництву (черговій службі, службам безпеки, охорони об'єкту) і через нього або особисто територіальним органам Національної поліції (тел.:102), СБ України (тел.: (0332) 24-22-10) чи іншим органам державної виконавчої влади. При цьому вкажіть точне місце та можливо відомі обставини захоплення: кількість заручників, їх місце перебування і стан, наявність потерпілих, кількість терористів, їх озброєння, вимоги, установчі дані, обстановка, що складається на об'єкті, вжиті заходи реагування тощо;
- забороняється вступати в переговори з терористами за власною ініціативою;
- при можливості організуйте блокування місця події, використовуючи технічні засоби охорони;
- підвищити пильність охоронців на всіх постах. Переведіть систему відеоспостереження об'єкта в режим запису;
- при необхідності виконуйте вимоги терористів, якщо це не пов'язано з заподіянням шкоди життю і здоров'ю людей, не ризикуйте власним життям;
- у разі вимушеного вступу до переговорів забороняється ініціативно пропонувати терористам будь-які послуги;
- не провокуйте дії, що можуть потягти за собою застосування терористами зброї;
- при можливості забезпечте приховану евакуацію персоналу та інших осіб, що знаходяться поза місцем захоплення заручників;
- при необхідності організуйте надання первинної медичної допомоги потерпілим, що перебувають поза межами уразливої зони;
- припиніть доступ на об'єкт людей і проїзд автотранспорту;
- організуйте заходи для безперешкодного проходу і проїзду на об'єкт співробітників правоохоронних органів;
- організуйте терміновий збір працівників режимних, охоронних та аварійно-рятувальних служб об'єкту;
- після прибуття спецпідрозділів правоохоронних органів надайте їм максимальне сприяння в організації антитерористичних заходів, в тому числі: необхідну інформацію щодо обставин захоплення, а також схеми об'єкта, поверхові плани, схеми розташування систем відеоспостереження, вентиляції, електропостачання та ін.;
- надалі дійте відповідно до розпоряджень представника оперативного штабу.

ЯК ПОВОДИТИ СЕБЕ, СТАВШИ ЗАРУЧНИКОМ ТЕРОРИСТІВ

Змиріться з тим, що Ви перебуваєте під повною владою терористів, які завжди можуть вас убити. Щоб зламати Вашу волю, деморалізувати й принизити Вас вони застосовуватимуть різноманітні тактики – від фізичних страждань (відсутність їжі, води, сну, нелюдських умов утримання тощо) до техніки «управління свідомістю» (зокрема, шляхом ідеологічної обробки та застосуванням маніпулятивних методів вони переконуватимуть Вас у тому, що владі байдужа доля заручників, що вона про них забула тощо). Не впадайте у зневіру та відчай, до кінця сподівайтесь на сприятливе вирішення екстремальної ситуації.

Пам'ятайте! Отримавши інформацію про захоплення заручників, правоохоронні органи вже розпочали діяти і вживають всіх необхідних заходів задля Вашого звільнення.

Будьте терплячими! Виконання вимог терористів вимагають значних затрат часу. Не сподівайтесь на швидке звільнення – швидка капітуляція терористів мало ймовірна. Тому підготуйтеся фізично, морально та емоційно до важкого випробування.

Ваша стратегія – «прийняття та пристосування».

Ваша головна мета – вижити й зберегти фізичне й духовне здоров'я.

Ваше головне завдання – зберігати самовладання, самоконтроль і самоповагу.

Найбільш ефективний засіб, який ви можете вжити для свого звільнення – це зберігати спокій.

Ваш девіз – «Не допускати як боягузтва, так і нерозумної удаваної сміливості».

Основні правила поведінки у разі захоплення Вас заручником:

1. Якщо можна якнайшвидше опануйте себе, заспокойтеся, не піддавайтеся паніці, не допускайте істеричних проявів. Емоційна неврівноважена людина, яка від страху впадає в паніку, викликає почуття страху в терористів своєю непередбачуваністю, і її, як правило, вбивають першою.

2. Якщо Вас поранено, намагайтеся не рухатися. Так ви зменшите втрату крові.

3. Надайте допомогу і психологічну підтримку тим, хто слабший – пораненим, жінкам, дітям, особам похилого віку. Уникайте дратівливості та конфліктів при спілкуванні з іншими заручниками.

4. Не ризикуйте своїм власним життям і життям оточуючих. Не допускайте дій, які можуть спровокувати терористів на застосування зброї і призвести до людських жертв (не втікайте, не кидайтеся на терористів, не вихоплюйте зброю).

5. Не намагайтеся вмовити терористів, розчулити їх тощо. У той же час не принижуйтеся і не благайте про милосердя.

6. Спілкуючись з терористами, не відводьте вбік очей; у той же час, уникайте прямого погляду в очі (на несвідомому рівні такий погляд розглядається як виклик).

7. Говоріть спокійним голосом, уникайте вимогливого, ворожого чи наказового тону.

8. За необхідності виконуйте розпорядження терористів, особливо протягом перших 30 - 60 хвилин після нападу. Не вступаєте з ними в суперечку, знайдіть в собі сили витримати образи та приниження.

9. Намагайтеся переконати терористів забезпечити Вам та іншим заручникам гідні умови існування.

10. Запитуйте дозвіл на вчинення будь-яких дій (сісти, встати, попити, вийти в туалет).

11. Для підтримання сил їжте все, що вам дають.

12. Використовуйте будь-яку можливість для відпочинку. Стрес, у стані якого перебувають заручники, через деякий час призводить до повного нервового виснаження.

13. За можливості дотримуйтеся вимог особистої гігієни.

14. Старайтеся виконувати доступні фізичні вправи.

15. Застосовуйте техніки розслаблення, спробуйте чимось зайняти інтелект (читанням, письмом, тренуванням пам'яті, розв'язуванням математичних задач тощо).

16. Терористи зазвичай відбирають у заручників годинники, мобільні телефони, щоб ізолювати їх від зовнішнього світу. Тому при тривалому утриманні в полоні слідкуйте за часом, відмічайте зміну дня та ночі, ведіть календар.

17. Будьте уважні. Намагайтеся запам'ятати імена (прізвиська), прикмети, голоси, особливості поведінки терористів, зміст їх розмов між собою. Ця інформація буде дуже важливою для правоохоронних органів після знешкодження терористів і звільнення заручників.

18. У випадку штурму спецпідрозділами правоохоронних органів приміщення, в якому вас утримують, негайно ляжте на підлогу обличчям униз, якомога далі від вікон і дверей. В жодному разі не беріть до рук зброю залишену або кинуту терористами, інакше Вас можуть прийняти за одного з них.

19. Більшість колишніх заручників протягом досить тривалого часу переживає посттравматичний стресовий розлад, симптомами якого можуть бути порушення сну, втрата апетиту, апатія, раптові спалахи гніву, труднощі у спілкуванні з близькими. Тому в перші дні після звільнення вам необхідно звернутися до медичних закладів за кваліфікованою психологічною допомогою.

ХАРАКТЕРНІ ЗОВНІШНІ ОЗНАКИ ТЕРОРИСТА-СМЕРТНИКА

Терористи - смертники є найбільш небезпечним, оскільки заздалегідь готові до самогубства. Ними можуть бути чоловіки, жінки і навіть діти. Це переважно молоді люди 18 – 35 років будь-якої національності.

Терорист-смертник боїться, що його затримання не дасть можливості здійснити теракт. Зовнішніми ознаками такого страху є бліде або почервоніле обличчя, похмурий погляд, спітнілі руки, скуті рухи та тремтіння кінцівок.

Терорист - смертник характеризується тривожним й емоційно нестійким станом, відсутністю позитивних емоцій, нерозумінням «гумору». На запитання він відповідає неохоче, монотонно, часто з тривалими паузами для обмірковування, іноді плутано, непослідовно. Окремі питання можуть залишитися без відповіді.

Терориста-смертника спантеличують питання, що стосуються «майбутніх планів». У нього немає «майбутнього», тому він про це намагається не думати. У зв'язку з цим зазвичай у нього й немає зворотних проїзних квитків (залізничних, авіаційних) додому. Він також не може чітко відповісти на питання, що стосуються часу і мети приїзду, адреси проживання, сімейного стану, роду занять і на інші питання, що не викликають у звичайних людей труднощів з відповіддю.